

T. ALGMA

AJALOO TÖÖVIHK

ÜHES TÖÖJUHAATUSTEGA

ALGKOOLI VI ÕPPEAASTALE

II VIHKK

2. TRÜKK

Õkonst.
vk.

KIRJASTUS O.Ü. "LOODUS"
Tartu 1938 Tallinn

42-93-1

Kuidas kasutada töövihku.

1. Enne ülesannete täitmist loen läbi tööjuhatare ja siis vastava peatüki raamatust. Kui kõik selge ja arusaadav, asun üksikute ülesannete täitmisele.
2. Ülesanded täidan samas vihus, teisi vihkke pole vaja. Kirjutan ainult vastuse või jätkan trükitud lause mõtet.
3. Kirjutamiseks ja joonistamiseks on vihus jäetud vajalik ruum. Kirjutan vastused hästi kokkuvõtlikult ja lühidalt, kuid siiski täpselt ning tabavalt. Mõtlen enne vastuse, siis kirjutan.
4. Joonistamisel taban lihtsate joontega kõige olulisema.
5. Mõne numbri juures puudub ülesanne. Selle ütleb õpetaja või, kõige parem, koostan ise.
6. S-ga märgitud ülesannetele mõtlen vastuse valmis ja vastan suuliselt, aga soovii korral ja kui aega, siis kirjutan.
7. +-ga märgitud ülesanded täidan vabal valikul.

2. Millega seletada Vene valitsuse (Nikolai I aegse) survet Soome rahvuslikele päätele? *Taketi Soomet täiesti verustata seepärast ei kutsutud enam maapäeva kokku*

3. Selgitan lühidalt, milliseid paremusi tõi Aleksander I valitsuse aeg soomlastele:

Aleksander oli nobameelsem ja laski soomlastel törgota vabaduspüüdeid

Rahvajuhid J. Tõnisson ja K. Päts. (1 tund.)

M. a. j. III, lk. 139—144; E. a., lk. 108—113.

1. Meie linnade kasv põhjustasid järgmised tegurid: *Pemiselt rahva vabam pääsumine linnade seadmisel mis- niteks ja teatavate ehitamine*
2. Milliste abinõudega võitles J. Tõnisson rahva huvide eest? *Ta andis võlja ajoleht "Põhimaes" ja koostas paritlasi enda ümber*
3. J. Tõnissoni tegevusest tuleks eriti esile tõsta: *Tartu Eesti laenu- ja Hoiu ühisuse asutamine kust voisid ka eestlased laenu saada.*
4. K. Pätsil oli abinõuks rahva huvide eest võitlemisel *ajoleht "Tartu ja mida ta ise toimetab" ja mis kujuneb Eesti rahva ühisuseks*
5. Miks õhutas K. Päts eeskätt eestlaste majandusliku seisundi parandamist? *Et palgi eestlasi sobasest seepärast et leida kergemini kauba tarvitajaid, seepärast hakkaski Päts parandama eestlaste majandusliku seisukorda.*
6. K. Päts pidas ägedat võitlust linnaomavalitsuse pärast. Selle tulemuseks oli *see et eestlased said linnarolikogus suure enomuse.*

Maailmasõda. (0,75 tundi.)

M. a. j. III, lk. 159—165; E. a., lk. 123—125.

1. Maailmasõja tekkimise põhjuseks oli

2. Välist tõeget sõjaks andis *Austria-Ungari trooni-
pärja tapmine. Austria-Ungari kuningas
lühes 28. juulil Serbiale sõja.*

3. a) Euroopa kontuurkaardil märgin sõdijad pooled, keskriigid ühte
moodi, liitriigid teist moodi. b) Märgin kaardile kohad, mis sõjaga
seotud.

+4. Maailmasõjas sõditi maa peal, maa all, õhus, vee peal ja vee all.

a) Joonistan üsna lihtsalt maa ning vee püstlõblõike ja õhustiku
nende kohal. b) Kirjutan Maailmasõjas tarvitusel olnud tähtsamate
relvade ja võitlusabinõude nimetused sinna kohale, kus neid tarvitati
(allveelaev veepinna alla, kuulipilduja maapinna alla ja peale jne.).

5. Vene revolutsiooni, mis puhkes a. 1917, põhjusi: *Siisundatud
valmistata riipolju relvi ja lastemoona, kui sõda
põudis*

6. Sama aasta oktoobris pääsesid võimule *enamlased*

Nende juhiks oli *derin*

7. Viimne Vene keiser oli *Nikolai II*

8. Kuidas lõppes Maailmasõda? *Maailmasõda lõppes liitlaste võiduga. Ta oli kestnud üle neli aasta nõudnud palju ohvrid ja hävitarud varandusi*
9. Viimne Saksa keiser oli *Vilhelm II*
10. Maailmasõjaga ühenduses tekkisid mitmed uued riigid; need on järgmised: *Tšehhoslovakkia, Eesti, Lätid, Poola, Soome, Ungari, Austria.*

Vaba ja iseseisev Soome. (1 tund.)

M. a. j. III, lk. 173—177; E. a., lk. 126—127.

1. Soomlased pühitsevad oma vabariigi aastapäeva (kuupäev?) *6 dets.*
Miks just sel kuupäeval? *Sel päeval ühtes sõjapiisusega ka eduskind ja Soome kuulutati vabariigiks*
2. Soome Vabadussõja põhjusi: *Enamlased soomest ei laskunud ja puudsid isegi võimu kaotada*
3. Tähtsaim tegelane Soome vabadussõjas oli *Carl Gustav Mannerheim*
4. Vabadussõda lõppes seega, *et Soome võitis. Mannerheimi väed vallutasid Viiburi ja Tampere Saksa väed Helsingi.*
5. Soome tähtsamad riigitegelasi:

Nimi	Kes ta oli või mille poolest tähtis
<i>Mannerheim</i>	<i>Sõja vägede ülemjuhataja vabadussõjas</i>
<i>Svinhufvud</i>	<i>Soome riigiteidaja</i>
<i>Stahlberg</i>	<i>Esimene soome president.</i>

6. Iseseisvuse saavutamiseks hakkasid soomlased sammuma tõusuteed.

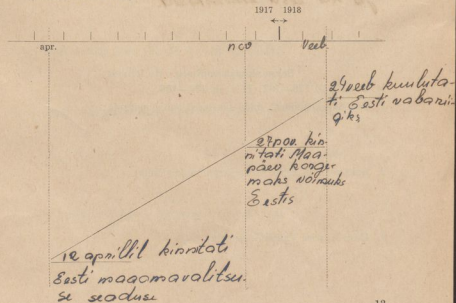
Näiteid: *Anti roigi esmalt välja maagufarm mille järgi võisid ka väike maapidajad omale maid osta. Samuti on Soome isesisla riigina palju olnud. Kaunisad on Soome sportlased ja*

+7. Loendan Soome kirjanikke, sportlasi jne., kelle töid olen lugenud või kelle nime kuulnud: *J. Pakkala, Aleksis Kivi, Juhani Aho, J. Linnankoski*

Eesti saab iseseisvaks. (0,75 tundi.)

M. a. j. III, lk. 167—171; E. a., lk. 129—134.

1. Eesti iseseisvuse teel olid tähtsad kolm otsust. a) Kirjutan need otsused tõusujoonele. b) Vastaval kohal ajajoonel kirjutan otsuste aja (joonevahe = 1 kuu):

2. Isikuid, kes olid tegevad iseseisvuse saamisel:

Nimi	Kes ta oli või milles seisis ta tegevus
J. Paska	Oli esimeseks valitsuse komissoonis
J. Laidoner	Esimese Eesti diviisi ülem.
J. Tonnisson	Oli Eesti saatkonna juhtiks välisriikides
K. Tõts.	
J. P. Põrs	Olid pääste komitee liikmed
H. Kõnnu	

+3. Eesti iseseisvuse vastu töötasid eestis elavad venelased ja ka eesti enamlased.

Saksa okupatsiooni aeg. (0,75 tundi.)

M. a. j. III, lk. 178—182; E. a., lk. 134—136.

1. Loendan kitsendusi, mida sakslased panid maksuma:

2. Sakslastel oli Eesti kohta järgmine kavatsus:

3. Eesti Ajutise Valitsuse tegevus:

4. Mis põhjusel lahkusid okupatsiooniväed?

+5. Kuidas suhtus rahvas okupatsioonivõimudesse?

Eesti Vabadussõda.

Vaenlane tungib meie kodumaale. (0,75 tundi.)

M. a. j. III, lk. 183—186; E. a., lk. 136—143.

1. Loendan raskusi, millega tuli Eesti valitsusel võidelda sõja alguses:

+2. Põhjusi, miks Eesti vägedel tuli alul taanduda:

3. Kodukaitse korraldamiseks võeti ette järgmist:

4. Vaenlase kätte langesid järgmised meie linnad:

Vaenlane lüüakse maalt välja. (1 tund.)

M. a. j. III, lk. 187—192; E. a., lk. 143—149.

1. Vaenlase väljatõrjumine algas (millal ja milliste võitudega?)

2. Loendan meie tähtsamad võidud ajalises järjekorras:

Võidu või asula nimetus	Millised väeosad olid siin tegevad

3. Välisabiga toetasid meid

4. Vaenlase hirmutegudest tuleks nimetada

5. Lõplikult oli meie kodumaa vaenlastest puhas (millal?)

+6. Loendan relvi ja tähtsamaid võitlusvahendeid Vabadussõjas:

Sõda Landeswehriga. (30 min.)

M. a. j. III, lk. 192—193; E. a., lk. 150—153.

1. Kellest koosnes Landeswehr?

2. Mis sihiga Landeswehr tungis Baltimaile?

3. Otsustav lahing Landeswehriga oli (koht ja aeg)

+4. Landeswehri vastu võideldi erilise vahvusega. Millega seda seletada?

Väerinde seljataga sõja ajal. „Uhistöö“. (20 min.)

M. a. j. III, lk. 194—196.

See osa rahvast, kes ei olnud otseselt väerindel, võttis kodukaitsest osa järgmiselt:

1. Et vajalised tööd kodus ei jääks tegemata paremate tööjõudude rindel-oleku tõttu, selleks

2. Rindel olevaid sõdureid abistati nõnda:

3. Ka õpilased olid abiks sõdurite abistamisel:

Viimsed heitlused ja Tartu rahu. (40 min.)

M. a. j. III, lk. 196—198; E. a., lk. 155—160.

1. Millega seletada vaenlase ägedat pealetungi rahuläbirääkimiste ajal?

+2. Põhjusi, miks rahuläbirääkimised alul ei tahtnud edeneda:

3. Vaenlasel oli arvuliselt suur ülekaal, ometi ei suutnud ta meid võita.
Selle põhjusi:

4. Rahuleping sõlmiti (aeg, koht)
Rahulepingu tähtsamad punktid:

Vabadussõja kokkuvõte. (1 tund.)

1. Järgnev skeem-ajajoon kujutab Eesti Vabadussõda (venelastega).

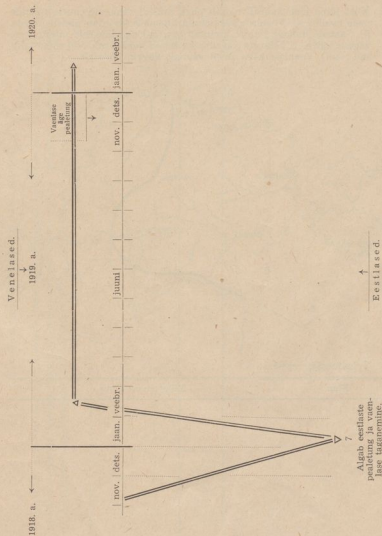
a) Värvn vaenlase pealetungi- ning taganemisjoone ja eestlaste kaitse-
seisukoha joone, igaühe eri värviga.

+b) Pealetungijoonele, vastavate kuude kohale, kirjutatan linnade
nimed, mis langesid vaenlase kätte.

c) Taganemisjoonele, vastavate kuude kohale, kirjutatan linnade nimed
selles järjekorras, nagu nad langesid meie kätte.

d) Märgin ajajoonel veel mõned tähtsamad sündmused ning aja.

e) Võidu Landeswehri üle kirjutatan värviliselt (joonevahe = 1 kuu).

2. Must jäme joon kaardil näitab piiri, milleni vaenlane suutis tungida meie maale. a) Vaenlase käes olnud linnadele kirjutatud nimed juurde. b) Samade linnade juurde kirjutatud aja, mil nad langesisid uuesti meie vägede kätte. c) Märgin kaardile ka teised kohad, mis olid sõjas tähtsad. d) Vaenlase käes olnud maa-ala värvin hõredalt.

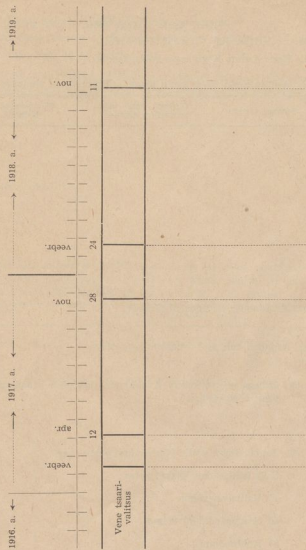

- ### 3. Vabadussõja tegelasi:

Nimi	Mille poolest tähtis

Kes meid tegelikult valitsesid 1916.—1919. a.

- a) Kirjutajate ajaloone alla riskulikutesse, kes meid tegelikult valitsesid sel ajavahemikul. b) Värvin riskulikulid hõreda värviga nõnda, et mida halvem valitsus, seda tumeam värv, ja ümberpoordult.
- c) Alla lahtritess kirjutajate iga valitsusaja kohta midagi tabavat ning iseloomulikku.

Eesti Asutava Kogu tööst. (1 tund.)

M. a. j. III, lk. 199; E. a., lk. 161—163.

1. Eesti Asutav Kogu astus kokku (millal?)

2. Asutav Kogu võttis vastu järgmised tähtsamad seadused:

Seaduse nimetus	Olnukord enne seda seadust (peajoonetes)	Vastuvõetud seadus tõi järgmisi uuendusi

3. Maasaamise eesõigus oli (kellel?)

4. Asunikel tuli alul võidelda raskustega:

+5. Millega erineb kehtiv Avalikkude algkoolide seadus Asutava Kogu poolt vastuvõetust?

+6. Asutav Kogu võttis Põhiseaduse vastu (aeg?)

Selle Põhiseaduse järgi teostas:

- 1) Valitsemisvõimu
- 2) Seadusandlikku võimu
- 3) Kohtuvõimu

Eesti areng riikliku iseseisvuse kestel.

Saavutisi Eesti vaimses ja majanduslikus elus. (1,5 tundi.)

M. a. j. III, lk. 200—202; E. a., lk. 168—179.

1. Kirjutan järjekorras lühidalt, millised on edasiõppimise ja -arendamise võimalused peale algkooli lõpetamist, a) kui läheksin edasi koolidesse:

b) kui ei lähe kooli:

+2. Iseseisvuse ajal on meie kirjandus, kunst ja teadus teinud suuri edusamme. Täidan tabeli nende kirjanikkude, kunstnikkude ja teadlaste kohta, kelle töid olen lugenud või kelle nimi mulle tundub:

Nimi	Mida tean tema kohta õelda

3. Iseseisvuse tulekuga avanesid meil soodsad võimalused omandada teadmisi ja oskusi emakeeles. Kirjutan lühidalt, mispoolest see on tähtis:

4. Meie majanduselu sammub pidevalt tõusuteed. Näiteid:

Majandusala	Milles seisab edu
Põllumajandus:	
a) hooned	
viljakus	
b) põlluharimine ja c) karjandus	
Tööstus (lisan ka juurde, millised suuremad tööstused on rajatud Eesti ajal)	
Kaubandus	
Teed ja liiklemine:	
a) raudteed	
b) maanteed ja mootorsõidukid	

Riigikorra kindlustamine ja tugevdamine. (1 tund.)

M. a. j. III, lk. 202—204; E. a., lk. 166—168.

1. Mis sihiga pandi toime 1. detsembri mässukatse?

2. Mässukatse lõppes seega

3. Praegukehtiv Põhiseadus on meie omariikluse kestel juba kolmas. Arvutan:

- a) I Põhiseadus (Asutava Kogu poolt vastuvõetud) kehtis (mis ajast?)

_____ kuni _____

seega _____ aastat _____ kuud.

- b) II Põhiseadus _____ kuni _____

seega _____ aastat _____ kuud.

4. Selgitan lühidalt, mis puudused olid esimesel Põhiseadusel:

Teisel Põhiseadusel:

5. Esimeseks vabariigi presidendiks valiti

6. K. Pätsi teeneid meie riigikorra kindlustamisel: